

Varsó, 2021. 10.14.

Dr Gizińska Csilla

Varsói Egyetem

Magyar Tanszék

Beszámoló a 2020/2021-es tanévben eltöltött egyhónapos kutatói ösztöndíjról
Nyilvántartási szám 158105

Egyhónapos kutatói ösztöndíjjal 2021. július 8. – augusztus 6. közötti időszakban Budapesten tartózkodtam. Pályázatomat eredetileg a 2021. január 25. – február 23. terminusra nyújtottam be, azonban a járványügyi helyzetre való tekintettel (problémás határátlépés, könyvtárak zárva tartása stb.) az ösztöndíjas kiutazásomat fél évvel későbbre halasztottam a járványügyi viszonyok javulásától függően.

Fogadóintézményem az ELTE Lengyel Tanszéke volt (az ott tartózkodásomról szóló igazolást csatoltam).

Magyarországi ösztöndíjas tartózkodásom fő célját a már előre haladott állapotban lévő habilitációs dolgozatomhoz (*Sławomir Mrożek drámáinak magyarországi recepciója*) való kiegészítő anyaggyűjtés tette ki. Az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet színházi adattárában két témával kapcsolatban néztem át anyagokat:

- az 1960-as évek végétől beindult magyar színházi reformra vonatkozóan
- a Mrożek drámáit először bemutató két magyar színház történetére vonatkozó anyagok áttekintése. A kaposvári Csiky Gergely Színházban 1965-ben volt az első magyar Mrożek-bemutató, majd egy évvel később a budapesti Thália Színházban. Ezek a bemutatók néhány évvel megelőzték az ún. Kaposvár-jelenséget ill. a Thália Színház nemcsak egy évvel később, 1967-ben válik a magyar groteszk színház első műhelyévé (Örkény Tótek bemutatójával), de hosszú évekre az egyik legfontosabb fővárosi kísérletező színházzá is.

Ezen anyagok részletesebb áttekintése lehetővé teszi, hogy konkrét tényekkel is alátámasszam értekezésem alapvető tézisét, miszerint a lengyel abszurd szerzője kihatással volt a magyar színházi reformfolyamatok beindulására.

2021 tavaszától aktívan részt veszek egy csaknem két éves nemzetközi színházi projektben:

A posttraumatikus dráma és színház Közép-Európában, Kelet- és Délkelet-Európában az 1989-es rendszerváltozás fényében. A projekt célja, hogy együttműködve 12 ország teátrológusaival valamint színházi intézeteivel, a transzkulturalitás aspektusából feldolgozza mindazokat a folyamatokat, hatásokat, amelyek az egyes országok dramaturgiáját ill. színházi világát a rendszerváltozás nyomán érte. A projektben a magyar dráma és színház területéről vagyok felelős, ezért kiutazásom másik fő célja ehhez a projekthez való anyaggyűjtés:

- anyaggyűjtés a kortárs magyar drámára vonatkozóan – 3 dráma kiválasztása, amelyek fordításban megjelennek lengyel nyelvű antológiában ill. performatív felolvasás formájában is.

- anyaggyűjtés az 1989 utáni magyar drámára ill. színházi folyamatokra vonatkozóan, amelynek az anyagát részletesen prezentálom a 2021. november 22-én tartandó webinariumon ill. 2021. december 14-én tervezett zárókonferencián.

A kiválasztott drámák lefordítására ill. bemutatására a projekt szerint a 2022-es évben kerül sor.

Fontos volt számomra, hogy személyesen is részletesen konzultálhattam az OSZMI igazgatóságával, mint a projektben résztvevő partnerintézmény vezetésével a kiválasztandó drámákra vonatkozóan.

Tartózkodásom további fontos célja volt a tudományos konferenciákon való részvételre felkészülés. Mindenekelőtt két konferenciát emelnék ki:

- 2021. szeptember 9-10: Pozsonyban a Szlovák Tudományos Akadémia szervezésében nemzetközi konferencián vettem részt, melynek témája Esterházy Péter külföldi recepciója volt. A lengyel recepció feldolgozásához szükségem volt alapvetően utánanézni a szerző magyarországi recepciójára vonatkozó alapvető kérdéseknek, ahhoz hogy rámutathassak az esetleges eltérő szempontokra.
- 2021. szeptember 17-18: az MTA VEAB Neveléstudományi Szakbizottsága által szervezett *Nemzeti identitás – iskolarendszer* c. konferencián vettem részt, melyen a 20. századi lengyel iskolarendszert vettem össze a magyarral. Részben ehhez is gyűjtöttem anyagot.

Az általam tervezett lengyeleknek szánt magyar irodalomtörténet megírásához is folytattam az anyaggyűjtést.

A 2021/2022-es tanévtől új tantárgyat vezettünk be a tanulmányi programunkba –proszeminárium (III. évfolyamon), melyet az irodalom specializáción én fogok tartani. Az erre való felkészüléshez néztem át a legújabb magyar irodalomtudományi ill. irodalomelméleti anyagokat.

Konzultáció a IX. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus szervezéséről: a pandémiára való tekintettel a Nemzetközi Magyarástudományi Társasággal még 2020 nyarán úgy döntöttünk, hogy a Kongresszus szervezését áttesszük 2023 augusztusára. A magyarországi tartózkodásom lehetővé tette, hogy a Szervező Bizottság titkáraként személyesen is részletesen megbeszéljük a Társaság elnökségével az időpontváltozásból adódó szervezési kérdéseket.

Sajnos, a nyári időszak nem kedvezett a szélesebb körű szakmai konzultációknak ill. az egyébként is kutatási érdeklődésemet képező színházi előadások megtekintésének. Ennek ellenére összességében véve egyhónapos magyarországi tartózkodásom igencsak hasznosnak ítélem meg.